

„Europos Elektroninių ryšių kodeksas: ko tikėtis“

Paulius Vaina

L. e. Tarptautinių ryšių ir visuomenės informavimo skyriaus vedėjo pareigas

Strategijos departamentas

RRT

Skaitmeninės visuomenės kūrimas iki 2025 m.: kodėl, EK požiūriu, reikia permainų?

I) Prieiga vartotojui ir verslui prie skaitmeninių produktų ir paslaugų

- Tik 15% vartotojų el. būdu apsiperka kitose VN, o el. prekybos sistema naudojasi 44%. Tik 7% SVĮ parduoda prekes el. prekybos būdu kitose VN.
- **Iššūkis:** ES mastu keisti nuostatas dėl geo-blokavimo, prekių pristatymo, autorinių teisių, turinio pasiekiamumo, SVĮ prisitaikymo prie mokesčių (PVM)

II) Formuoti elektroninės aplinkos kūrimui būtinas sąlygas

- Net 72% vartotojų susirūpinę dėl duomenų apsaugos. Tik 59% ES teritorijos prieinamas 4G ryšys, ir tik 15% nutolusiose vietovėse. Tik 22% ES vartotojų naudojasi plačiajuosčiu ryšiu.
- **Būtina:** reformuoti radijo spektro valdymo politiką

III) Kurti ir plėtoti skaitmeninę ekonomiką ir visuomenę

- EK prognozės dėl debesų kompiuterijos naudojimo, taupymas, BVP augimas
- **Pokyčiai:** skaitmeninių įgūdžių tobulinimas ir e-visuomenės planų kūrimas

EK siūlomų pokyčių praktiniai aspektai: Reguliuotojų funkcijos ir priemonės

- EK pasiūlyme (5-10 str.) suvienodinamos NRI funkcijos (*ex ante* reguliavimas, **geografinių apklausų vykdymas kas 3 m. plačiajuosčio plėtros kl.** (22 str.), ginčų sprendimas, leidimų išdavimas, vartotojų apsauga, UP finansavimas, atvira prieiga prie interneto, numeracijos resursų valdymas, numerio perkeliamumas ir kt.)
- Išlaikomas NRI nepriklausomumas
- NRI vadovo skyrimo procedūra - min. 4 m., max. 2 terminai
- VN privalės užtikrinti NRI teisę į atskirą biudžetą su autonominiu įgyvendinimu
- Siekiama užtikrinti pakankamus žmogiškųjų išteklių resursus
- Užtikrinama teisė NRI dalyvauti BEREC
- **Iššūkis:** EK galių didinimas ir VN galių ir lankstumo mažinimas. Kaip tai įtakos politinio proceso formavimą ir tikslų siekimą

EK siūlomų pokyčių praktiniai aspektai: Reguliuotojų funkcijos ir priemonės

- EK pasiūlymu draus **NRI reguliuoti mažmenines rinkas** (įvadinė d. 160). Manome, tokia funkcija turėtų išlikti, taikant 3 kriterijų testą ir rinkos tyrimo procedūrą
- **Nediskriminavimo (68 str.) įpareigojimas** gali būti nustatomas tik *Equivalence of Inputs* (EoI) pagrindu. Manome, kad atsižvelgiant į nac. aplinkybes, NRI turi turėti teisę nustatyti ir kitus nediskriminavimo įpareigojimus
- **MTR skaičiavimo metodas** (Priedas III g) siūlomas tik BU-LRIC (rinkos žaidėjams, kurie turi 20 proc. rinkos). Tikslintina

EK siūlomų pokyčių praktiniai aspektai: Pranešimas apie veiklos pradžia

- EK pasiūlyme – norima pakeisti pranešimo apie veiklos pradžia teikimo (12 str.) tvarką
- Jie turėtų būti teikiami BEREC, o BEREC persiųs juos NRI
- Standartizuota pranešimo forma (pavadinimas, teisinis statusas, adresas, kontaktinis asmuo, veiklos pobūdis, susijusi VN, veiklos pradžios data) + galimi kiti VN reikalavimai
- BEREC ir NRI privalės išlaikyti po atskirą registrą
- NRI turės perduoti visas jau turimas notifikacijas BEREC
- **Iššūkis:** NRI turi turėti galimybę lanksčiau reaguoti į paklausimus
- **Iššūkis:** kalba, pvz. pranešimo teikimas BEREC'ui LT kalba, jei BEREC nesupranta dalies informacijos (veiklos apibūdinimo) – koks tikslas? Kodėl ne atvirkščiai NRI-BEREC

EK siūlomų pokyčių praktiniai aspektai:

Radijo spektras

- EK pasiūlymas: junglumo (connectivity) skatinimas – VN, BEREC
- **Strateginį planavimą, koordinavimą ir harmonizavimą įtakos VN ir EK.** EK pasitarusi su RSPG teiks t. a. projektus ET ir EP (4 str.)
- VN skirdamos harmonizuotą RS turės atsižvelgti į EK prašymu parengtą BEREC rekomendaciją ar galiojančią rekomend. (38 str.)
- RS harmonizavimas 25 m. (49 str.). Pranešimas NRI dėl teisių atnaujinimo į RS (50 str.) prieš 3 m., NRI informavimas – prieš 5 m.
- **Peer-to-peer peržiūra** (35 str.) (dėl leidimų, jų sąlygų, kainos, naudojimo termino, VN politikos tikslų) VN ir EK gali komentuoti derinimui teikiamas priemones + NRI turi atsižvelgti į BEREC nuomonę dėl ES rinkos tikslų, efektyvaus naudojimo, investicijų
- **Iššūkis:** harmonizavimas vyksta ir pagal esamą schemą (EK, VN, RSPG). VN – nepaliekama lankstumo. **RS valdymo tikslai** – RS panaudojimo ir valdymo efektyvumas, rinkos poreikiai.

EK siūlomų pokyčių praktiniai aspektai: Rinkos tyrimo procedūra

- EK pasiūlyme (65 str.) Rinkos tyrimo procedūra
- NRI siekia rinkos konsolidavimo ir vadovaujasi skaidrumo principu
- Tyrimo pagrindas 3 kriterijų testas: i) aukšti pateikimo į rinką barjerai; ii) Rinkoje nėra efektyvios konkurencijos; iii) Konkur. teisė nepakankama priemonė rinkos trūkumams šalinti
- Priemonės orientuotos į ES rinkos konsolidavimą
- 5 m. terminas peržiūrėti rinkos tyrimus ir priemones + 1 m. EK neprieštaraujant (NRI prašant 4 mėn. prieš termino pabaigą)
- 2 m. nuo Rekomendacijos priėmimo ar peržiūros (rinkoms, kurios dar nėra nenotifikuotos EK)
- 3 m. naujai įstojusioms VN
- NRI matanti, kad nespės atlikti rinkos tyrimo, gali prašyti BEREC pagalbos (prieš 6 mėn. iki nurodytų terminų)

EK siūlomų pokyčių praktiniai aspektai: Transnacionalinė rinka

- EK pasiūlyme numatyta – EK ir BEREC turėtų teisę (63 str.) nustatyti transnacionalinę rinką (dengiančią ES ar esminę daugiau nei 1 VN dalį (2.3 str.))
- Transnacionalinės rinkos tyrimą galės inicijuoti EK arba 2 VN
- Tos VN, kuriose identifikuota rinka, turi kartu vykdyti rinkos tyrimą
- NRI notifikuoja EK apie taikytinas priemones
- NRI, taikydamos priemones, atsižvelgia į BEREC rekomendaciją (62 str.), kuri parengta glaudžiai bendraujant su EK
- Jei NRI siūlomi įpareigojimai nepakankami, BEREC, glaudžiai bendraudamas su EK, priima gaires dėl bendro NRI požiūrio
- **Iššūkis:** VN jurisdikcijos klausimas, susirašinėjimo kalbos klausimas

EK siūlomų pokyčių praktiniai aspektai: Universalioji paslauga

- EK pasiūlymas – VN (79-81 str.) turės užtikrinti, kad VN teikiama prieiga prie prieinamų paslaugų bent jau fiksuotoje vietoje (internetas + kalbinis ryšys). **UP apimtyje nebeliko** – taksofonų, katalogų
- VN turės numatyti, kas yra funkcionali interneto prieigos paslauga
- NRI stebės kainų evoliuciją, siejant ją su vartotojų pajamomis
- VN gali reikalauti įmonių taikyti bendrus tarifus ar paslaugų paketus (nepasiturintiems ar asm. su spec. socialiniais poreikiais), užtikrinančius prieigą prie prieinamų paslaugų
- NRI rūpinsis informacijos sklaida apie tokias paslaugas
- VN gali reikalauti (atsižvelgiant į pagrįstus reikalavimus) UP ir visoje teritorijoje ar jos dalyje
- NRI apskaičiuoja UP teikimo *net* kainą (84 str.)
- Patiriantiems nesąžiningą naštą **VN gali sukurti kompensacijos mechanizmą iš viešų fondų** (85 str.)

EK siūlomų pokyčių praktiniai aspektai: Pagalbos ryšys 112

- EK pasiūlyme numatyta, kad pagalbos ryšys (112) turi būti teikiamas neatlygintinai (101 str.)
- Tokios paslaugos bus teikiamos vadotojams su telefono numeriu siejamo asmenų tarpusavio ryšio paslauga

Be El. ryšio paslaugos apibrėžimo yra:

- asmenų tarpusavio ryšio paslauga
- su numeriu nesiejamo asmenų tarpusavio ryšio paslauga
- su telefono numeriu siejamo asmenų tarpusavio ryšio paslauga

EK siūlomų pokyčių praktiniai aspektai:

BEREC

- EK pasiūlyme siekiama pakeisti BEREC valdymą – BEREC išliktų ES agentūra su vykdomuoju direktoriumi (28 NRI + 2 EK + 1 vykdomasis dir., kurį siūlys EK).
- BEREC funkcijos (BEREC regl. 2str.): padėti EK ir NRI
- Teiki NRI nac. priemonių projektus, susijusius su ES rinkos procedūromis, reguliavimu, RS valdymu ir harmonizavimu
- Identifikuoti transnacionalines rinkas, padėti EK nustatyti terminavimo kainas, teikti NRI gaires dėl geografinių apklausų
- Teikti NRI metines ataskaitas apibendrinančias išvadas ir kt...
- **Iššūkiai:** NRI mažinama galimybė įtakoti BEREC sprendimus, bet privalu teikti resursus (DG sudarytos iš VN), tokia sistema gali nefunkcionuoti, bus sunkiai įgyvendinama praktikoje
- NRI neramina BEREC valdymo keitimas + BEREC ir EK galių poveikis VN sprendimams

EK siūlomų pokyčių praktiniai aspektai: Deleguotieji teisės aktai

- EK pasiūlymas – deleguotus teisės aktus priims EK (109 str.)
- EK priims deleguotus teisės aktus, kurie nekeičia esminių ES t. a. elementų
- Šias EK teisės gali panaikinti tik EP ar ET

Neatsakyti klausimai

- ES VN sutinka su tikslais, bet nesutinka su problemų formulavimu ir siūlomomis įgyvendinimo priemonėmis.
- Kokios yra esminės problemos – kokie yra geriausi sprendimo būdai? Taip ir neišdiskutuota... Procesas identiškias TSM
- Kodėl vienos VN pasiekė pažangą esant tokiam reguliavimui, o kitos ne – kaip naujas reguliavimas spręs šią problemą?
- Ar tikrai proporcinga didinti ES institucijų galias? Su kokiomis užduotimis nesusitvarko VN?
- Ar esame pasiruošę už el. ryšių (interneto, judriojo ryšio) paslaugas mokėti daugiau? Ar tai tikrai skatins investicijas?

Bendro ES reguliavimo kliūtys

- *One-size-fits-all* vs. reguliavimas atsižvelgiant į nacionalines sąlygas
- Skirtingos nacionalinės (topografinės, ekonominės, socialinės) sąlygos vykdyti infrastruktūros ir paslaugų plėtrą
- ES VN bus sunku atsisakyti teisės įtakoti nac. socialinės ir ekonominės sričių plėtrą
- ES VN institucijų jurisdikcija neperžengia VN sienų, bet ar ES institucijų galių stiprinimas yra išeitis, su kokiomis užduotimis nesusitvarko NRI
- Skirtingos rinkos, vartotojų poreikiai, kalbos barjeras, kainodara

Nagrinėjimo eiga

- 2017 I pusm. ET pirmininkaus MT, II pusm. EE (ne UK).
- 1 nagrinėjimo metu procedūros laikas nėra skaičiuojamas iki tol, kol EP ir EP neapsikeičia nuomonėmis
- **Spartus t. a. priėmimas** – jei ET sutiktų su EP, o EK neturėtų pastabų
- 2 nagrinėjimo etapas 3 mėn. +1 mėn., sutaukinimo procedūra – 6-8 sav. + 3 nagrinėjimas po 6-8 sav. ET ir EP.
- Tik nuogirdos – EP nuomonę planuoja parengti iki 2017-03, tokiu atveju derybas EP būtų pasirengęs pradėti 2017 m. vasarą
- **Daug kintamųjų** – RD valdymas, EK galios, BEREC valdymas, VN narių galių ir lankstumo mažinimas. Derybos bus sudėtingos...

Pozityvus scenarijus

- *End-to-end* tinklų ir įrangos sąsajų funkcionalumas ir plėtra priimtini rinkos žaidėjams, vartotojams ir reguliuotojui
- Įtrauktis – vartotojui nerūpėtų kieno tinklu naudojasi, lengvai keistų tinklus, teikėjus, gautų norimas/kokybiškas paslaugas
- Duomenų portabilumas – asmuo galėtų saugiai perkėlinėti/portuoti savo privačius duomenis bei augtų pasitikėjimas ir naudojimasis tinklais ir paslaugomis
- Butų sudarytos sąlygos kurti ir naudoti kokybišką nacionalinį turinį

Děkoju už děmesj